

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אור

פרשת שלח

המלך

דרכי החינוך בבית ברחה התורה:

במדבר פרק יג (טז) אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ: (ל) וַיְהִי כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עָלֶיךָ נִעְלָה וַיִּרְשָׁנוּ אֶתְּךָ כִּי יָכוֹל נִכְבַּל לָהּ: בַּמַּדְבָּר פָּרַק יָד (כד) וַעֲבָדֵי כָּלֵב עָקְבָה הִיָּתָה רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרָיו וַהֲבִיאתֵנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בָּא שְׁמֶה וְזָרְעוּ וַיִּרְשָׁנָה: ופרש"י התפלל עליו משה ה' יושיעך מעצת המרגלים.

שאלות

א} והקשה החפץ חיים עה"ת מדוע התפלל רק על יהושע ולא התפלל גם על כלב? ב} ועוד הקשה מדוע בהמשך פרק יד-כד משבח הי"ת את כלב לבד "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו" וכו' ואילו את יהושע לא הזכיר?

דרכי החינוך:

שאלת השאלות מהיא הדרך בחינוך הבנים והתלמידים יש הסוברים שצריך ללכת ביד קשה מאחר והמציאות שיש ירידת הדורות יש יותר חוצפה ועזות וקשה לגדל ולחנך ביד רכה בדורנו, וכן בביתו של כל אדם ישנה הדילמה הקשה כיצד לנהוג עם בן שאינו ממושמע ולא משתף פעולה ורבים הולכים ביד קשה ובתקיפות, אולם מפרשתנו נלמד את השקפת התורה כיצד צריך האדם לנהוג בביתו ובחינוך התלמידים ובהתמודדות בחברה, שיסוד היסודות בחינוך הוא דוקא חוס ואהבה, ומה שישגי בכוח ישיג עשרת מונים במוח, אלא שלא תמיד רואים את התוצאות כאן ועכשיו, כי פעמים רבות רק אחר זמן מרובה קוצרים את הפירות, וכמאמר התנא באבות פרק ב-א. אֵיזוהי דֶּרֶךְ? שְׂרָה שֵׁבִיבֹר לוֹ הָאָדָם, פֶּלֶא שְׁהִיא תִּפְאָרֶת לְעוֹשֶׂיהָ וְתִפְאָרֶת לוֹ מִן הָאָדָם. ומפרשתנו נלמד מהיא הדרך שהיא תפארת שכבר בדור המדבר דור דעה הוכרע הדבר שהדרך היותר רצויה לפנינו יתברך לקרב בחוס ואהבה גם את הרחוקים מדעת תורה והשקפתה ובדרך זו התוצאה יותר בטוחה כאשר נבאר להלן.

יסוד הח"ח מחלוקת יהושע וכלב בדרכי הנהגה:

ובזה נבא לביאור פרשתנו ומתרחץ הח"ח בהקדם שיש לחקור מה היא השקפת תורה בהנהגת האדם עם ציבור, האם כאשר הציבור אינו הולך בהשקפת תורה הדרך היא למחות בו בתקיפות ולהתרחק ממנו, או הדרך לקרב אותו ולאט לאט להשפיע עליו לטובה, והנה בכל דרך יש מעלה וחסרון, בדרך הראשון שמוחה בהן ומוכיחן יש מעלה שאין חשש שילמד ממעשיהם ויושפע מדרכם, אך יש סיכון שינזק מהם מפני שישנאו אותו, ולדרך השניה יש מעלה שאין חשש שזיקו אותו בגופו כיון שהוא קרוב אליהם, אך יש חשש שיושפע מדרכם. ועל פי זה מפרש החפץ חיים שבזה נחלקו יהושע וכלב, יהושע סובר כדרך ראשון ולכן הביע בגלוי התנגדות לדרך של המרגלים ומחה בהן, וא"כ למרות שאין חשש שיושפע רוחנית מדרכן אך יש חשש שזיקו אותו בגופו, ולזאת התפלל עליו משה שינצל מהן, ואילו כלב התקרב אליהן בכדי להשפיע עליהן וממילא אין חשש שזיקו אותו בגופו, אך יש חשש שיושפע מדרכן והשקפתן, ולכן הלך להשתטח על קברות האבות בחברון בכדי להינצל מהשפעתם, וסיים החפץ חיים שאמנם שתי הדרכים ישרים כל שכונתם לשם שמים, אך מכל מקום הקב"ה משבח את דרכו של כלב ולכן הדגיש עקב היית רוח אחרת עימו למרות שחיצונית הראה כאילו מצטרף לדעתם. ולכאורה יש להעיר על תירוצו ולהקשות עדיין מדוע משה התפלל על יהושע שינצל מחשש נזק הגוף, ולא על כלב מחשש נזק הנפש החמור יותר? ונראה כי כיון שמשה ידע כי אין חשש לנזק הנפש היות ומתוך שפועל לקירוב הלבבות לעבודת השם יתברך ממילא ברור ששומר מצוה לא ידע דבר רע ולא יכשל, משא"כ נזק הגוף שחובת האדם להישמר ממנו, אך למרות זאת הלך להתפלל בקברי האבות.

יהושע מנהיג:

עוד יש לשאול על תירוץ החפץ חיים מאחר ודרכו של כלב היא המובחרת ולכן שיבח הקב"ה את כלב, א"כ מדוע מבואר בפרשת פינחס שכאשר משה רבנו ביקש למנות מנהיג במקומו אמר לו הקב"ה למנות את יהושע ולא כלב, כמ"ש במדבר פרק כ"ז (טו) וַיִּדְבַּר מֹשֶׁה אֶל־יְקֻנָּק לֵאמֹר: (טז) וַיִּקְדּוּ יְקֻנָּק אֶלְהֵי הַרוּחֹת לְכַלְבֵּשֶׁר אִישׁ עַל־הַעֲדָה: (יז) אֲשֶׁר־יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא לְפָנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְקֻנָּק כְּצֵאן אֲשֶׁר אִירְלָהֶם רַעִה: (יח) וַיֹּאמֶר יְקֻנָּק אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ אֶת־הַוֹשֵׁעַ בֶּרְנֹון אִישׁ אֲשֶׁר־רִיחַ בּוֹ וְסַמְכַתְּ אֶת־יְדֶיךָ עָלָיו: הלא דבר הוא?

אולם נראה ליישב עפ"י מה שחז"ל דרשו בספרי זוטא פרק כז פסוק יח איש אשר רוח בו, שיהא הולך עם הקפדנים כפי דעתן ועם המתונים כפי דעתן: וכן פרש"י במדבר פרשת פינחס פרק כז פסוק יח אשר רוח בו - כאשר שאלת שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד ע"כ: **ללמדנו** שהקב"ה מעיד עליו ששינה את דרכו והנהגתו לאחר שראה שהקב"ה העדיף ושיבח את דרכו של כלב עבד על עצמו עד שזכה שהקב"ה מעיד עליו שהוא איש אשר רוח בו שיוודע להלך כנגד כל רוח בדרכי נועם ולא ללכת בקנאות ובזכות שהיה נוהג בעונה ושימש את רבו זכה למלא מקומו.

הנהגת שמאי והלל:

ונראה לענ"ד להוסיף בדרכו של החפץ חיים כי במחלוקת זו נחלקו שמאי והלל המבוארת **במסכת שבת דף לא ע"א** תנו רבנן **א} מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו כמה תורות יש לכם? אמר לו שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו שבכתב אני מאמינך, ושבועל פה איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב.** גער בו והוציאו בניזיפה. בא לפני הלל גייריה, יומא קמא אמר ליה אלייף בי"ת גימ"ל דל"ית, למחר אפיך ליה. אמר ליה והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

לו לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי. {פירוש. ביקש ללמוד רק תורה שבכתב כי אינו מאמין לחכמים, הלל לימדו אותיות לפי הסדר אל"ף בי"ת אך למחרת החליף הסדר בי"ת אל"ף, שאלו והרי אתמול למדת אותי הפוך, השיבו הלל מי אמר לך הסדר הנכון כך או כך אלא בהכרח אתה חייב להאמין לדברי אם כן אתה חייב להאמין לחכמים בתורה שבעל פה}.

ב {שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא, זיל גמור. {פירוש מה שאתה שונה לעצמך אל תעשה לחברך זוהי כל התורה}.

ג {שוב מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש, ושמע קול סופר שהיה אומר [שמות כח] ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד. אמר הללו למי? אמרו לו לכהן גדול, אמר אותו נכרי בעצמו, אלך ואתגייר, בשביל שישמוני כהן גדול. בא לפני שמאי, אמר ליה גיירני על מנת שתשימי כהן גדול. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל גייריה. אמר לו כלום מעמידין מלך אלא מי שיודע טכסיסי מלכות? לך למוד טכסיסי מלכות. הלך וקרא, כיון שהגיע [במדבר א] והזר הקרב יומת אמר ליה מקרא זה על מי נאמר? אמר לו מפילו על דוד מלך ישראל. נשא אותו גר קל וחומר בעצמו ומה ישראל שנקראו בנים למקום, ומתוך אהבה שאהבם קרא להם [שמות ד] בני בכרי ישראל כתיב עליהם והזר הקרב יומת, גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה, בא לפני שמאי, אמר לו כלום ראוי אני להיות כהן גדול? והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת, בא לפני הלל אמר לו ענוותן הלל, ינוחו לך ברכות על ראשך שהקרבתני תחת כנפי השכינה. **לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד, אמרו קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם, ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה.**

שמאי שורש נשמתו יהושע והלל כלב:

מתבאר מדברי הגמרא שני הנהגות של שמאי והלל, שמאי הולך יותר בתקיפות בלי פשרות וגמישות כדרכו של יהושע בראשונה, ובפרט שמבואר באריז"ל ששמאי הוא גלגול של יהושע א"כ שפיר הלך בדרכי שורש נשמתו לפני ששינה את עצמו כנ"ל, ואילו הלל מתנהג יותר בחביבות ובנעימות כי דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום וכדרכו של כלב, והמציאות הוכיחה כי דרכו של הלל הצילה את שלושתן ואחרת לא היו מתגיירים.

ביאור הבן איש חי מדוע שיבחו הלל רק שנפגשו:

וכתב הבא"ח בספרו בנייהו בן יהוידע וז"ל שם אמרו קפדנותו של שמאי בקשה לטרדם מן העולם. קשה למה לא אמרו כזאת אלא רק אחר שנזדווגו שלשתם וכל אחד ידע מה שנעשה לחבריו, ומן הראוי שכל אחד יאמר כן על מעשה שלו קודם שידע מעשים של חבריו? ונראה לי בס"ד דכל אחד מהם בעת שלא ידע אלא רק מעשה שלו לא היה מחליט בדעתו שקפדנות שמאי בקשה לטרדו לגמרי, אלא יש ללמד זכות על שמאי ולומר הוא ראה שאין זה מתגייר גירות שלימה לכך דחפו והוציאו לפי שעה, כדי שאחר כך יחזור ויתחרט על דבריו ויבא אצלו מאליו, אך אחר שידע כל אחד מעשה חבריו נמצא שעם שלשתם עשה כן, ובזה מוכח שבקשה קפדנותו לטרדן, דאם עשה הדחיפה לאחד לפי שעה בלבד שחשב אחר כך יחזור אצלו מאליו, הנה כיון שראה שהראשון עשה עמו כן ולא חזר היה לו לחוש לעשות כן עוד הפעם עם השני, וכל שכן אחר שראה שעשה כן עם השניים ולא חזרו שלא צריך לעשות כן עם השלישי, אלא ודאי כוונתו היתה לטרדן לגמרי, ודע כי בשלשה גרים אלו נתקיים מאמר רבותינו ז"ל שמאל דוחה וימין מקרבת, כי שמאי שמאל והלל ימין כנודע ע"כ:

אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:

ואכן כך מלמדנו הלל הזקן כיצד לקרב את הבריות במסכת אבות פרק א י"ב: הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה: ללמדנו שבכדי להצליח לקרב את הרחוקים לתורה צריך שקודם תהיה לו מידת אהבת הבריות כי רק כאשר ידבר לאדם מתוך חום ואהבה יוכל לחדור לליבו ולהשפיע עליו לטובה, משמע מדברי התנא הלל שדרכו של אהרון יותר רצויה.

דברי חז"ל על אהבת ישראל את אהרון יותר ממשא:

ומבואר במדרש תנחומא פרשת חקת: שישראל אהבו יותר את אהרון בגלל מידה זו שהיית בו, וז"ל והוי ישראל אוהבין יותר אהרן ממשא, לפי שהיה משה אומר יקוב הדין את ההר, אבל אהרון היה משים שלום בין איש לחבירו ובין איש לאשתו, ואם היה שומע על אדם בעולם שרוצה לילך לדבר עבירה בלילה, היה יוצא בדרך, וכשהיה מוצאו אומר לו בני מפני מה אתה מהלך בדרך שמא יחשדוך בני אדם בדברים רעים, ואתה בני איש טוב וממשפחה מיוחסת וטובה אתה, ומזהירו ומשיבו מדרך רעה, והוי כל ישראל אוהבים את אהרן אנשים ונשים, ולכן אמרו רבותינו ז"ל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ועל כך ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל (במדבר כ כט), אנשים ונשים, ובמשה כתיב ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום (דברים לד ח), האנשים לבד עכ"ל. **מתבאר מדברי המדרש שאכן גם משה ואהרון היו להם שני הנהגות משה נהג יותר בתקיפות ובהעמדת הדין על תילו ואילו אהרון נהג בסלחנות ולקרב את הבריות וכן מתבאר מדברי התנא באבות כנ"ל. [ולפי דברי המדרש אפ"ל שלכן משה בירך דוקא את יהושע שהלך בדרכו בתקיפות כהשקפתו, מעין הנאמר אצל יצחק רצה לברך את עשיו שהוא מידת הדין כמבואר בזוהר].**

שמאל דוחה וימין מקרבת:

וכבר אמרו חז"ל במסכת סוטה דף מז ע"א, וכן במסכת סנהדרין דף קז ע"ב, תנו רבנן לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידיו, ולא כיהושע בן פרחיא שדחפו לישו הנוצרי בשתי ידיו ע"כ. ואם נתבונן שכל עולם הנצרות אשר אנו עדים למציאותו ולכל הרדיפות שסבלו עם ישראל מהן הכל בגלל שרבו של ישו דחה אותו ולא נהג כלפיו בסלחנות למרות שהתחרט על מעשיו, שומו שמים מטעות בתלמיד אחד נוצר בכיה לדורות ורדיפה וסבל לישראל.

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

וכבר אמר הנביא הושע פרק יא (ג) וְאֶנְכִי תִרְגַּלְתִּי לְאֶפְרַיִם קַחֶם עַל־זְרוּעוֹתַי וְלֹא יָדְעוּ כִּי רָפְאֵתִים : (ד) **בְּחַבְלֵי אָדָם אֲמַשְׁכֶּם בְּעֵבְתוֹת אֶהְיֶה וְאֶהְיֶה לָהֶם כְּמִרְיָמִי עַל־עַל לְחִיָּהֶם וְאֶט אֶלְיוֹ אוֹכִיל :** ופרש"י הושע פרק יא (ג) ואנכי תרגלתי לאפרים קחם וגוי' שלחתי לפניהם מנהיג המרגלים בנחת: קחם על זרועותיו, זה משה שנאמר בו (במדבר יא) **כאשר ישא האומן את היונק:** (ד) בחבלי אדם, הייתי מושכם תמיד בחבלים רכים אשר ימשוך בהם אדם את בנו כלומר במשיכת רחמים וכן ת"י.

ואכן כך כתב הרמב"ם באגרתו הידועה (במאמר קידוש ה'), וז"ל: ואין ראוי להרחיק עוברי עבירה ומחללי שבת, ולמאוס אותם, אלא יש לקרבם ולזרזם בעשיית המצות, וכבר אמרו חז"ל שהפושע ברצון כשיבוא אל בהכ"נ להתפלל מקבלין אותו, ואין נוהגים בו מנהג בזיון, וסמכו על הפסוק לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב, אל יבוזו לפושעי ישראל שבאים בסתר לגנוב מצות. עכ"ל. **וכן השיב בשו"ת הרשב"א חלק ה סימן רלח כיצד לנהוג עם העוברים על איסורים,** וז"ל וזה מה שהשבת לחכם ר' יעקב בן הכסף בעל ישיבה בטולטולה על הנהגת המדינה זו ויסור העוברים. **דע כי לשון רכה תשבור גרם** ולעולם כל מישור ומישור ופנה דרך לפני העם להסיר המכשלה את העם צריך לעלות מן הקלה אל החמורה. וכ"ו זהו עצתי שתפתה בלשון רכה פעם ושתים. והרבה רעים על הרעים שמאל דוחה וימין מקרבת אולי יזכו וישבו מדרכם הרעה ורשעים עוד אינם עכ"ל. והוסיף על כך בשו"ת יביע אומר חלק ז - אורח חיים סימן טו וז"ל וכל שכן שבזמננו אנו אין בנו כח להעמיד משפטי הדת על תילם. וכמ"ש בשו"ת אפרקסתא דעניא (סימן קסה אות ג) בשם הגאון רבי יוסף מפוזנא. ע"ש. ועינינו הרואות שכמה ממושעי ישראל כאלה חזרו בתשובה שלימה, לאחר שקבלנו אותם בסבר פנים יפות ופנים מסבירות, וכמאמר חז"ל (סנהדרין קז ב) לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. וכ"כ בשו"ת לב אברהם (ס"ס יח), על רב גדול אחד משיקאגו וצ"ל, שפעם בא לבית מדרשו בשבת איש אחד שהיה לו יארצייט, והחנות שלו היתה פתוחה בשבת בפרהסיא, וביקש לעלות לתורה, וציוה לקוראו בהוספת העולים, וכמה חרדים ערערו על הרב בזה, ובסופו של דבר האיש הזה נעשה בעל תשובה גמור, ונהפכו הוא וכל בני ביתו לשומרי תורה ומצות, ע"י שנתקרבו אל הרב. ע"ש.

מעשה שהיה כיצד הורה מרן פאר הדור לנהוג:

ואכן נשאל בשו"ת יביע אומר חלק י - יורה דעה סימן כד ב"ה. ירושלים, ט' אייר תשל"ו. לכבוד ידידנו הדגול הרב הגאון רבי יעקב ש. קצין (שליט"א), רבה של ק"ק "שערי ציון" ברוקלין ניו יורק. אחרי עתרת החיים והשלום. נדרשתי לאשר שאלוני על דבר האיגרת שפירסם הרב משה שמאע בשבח חכמי המדע בדורותינו, והעדיף את מסקנתם על דעותיהם של רבותינו חכמי התלמוד. גם בעיני יפלא. כי בודאי אין לנו לזוז ממה שקבעו חז"ל בכל דבריהם, כי רוח ה' דיבר בס ומלתו על לשונם, וכל שכן במה שנוגע לדניא, שכדבריהם יש לנו להורות, לשעה ולדורות. ואין לנו לחוש לחכמי המדע והרפואה כשהם עומדים בסתירה לדברי רבותינו ז"ל. וכ"ו למרות כל האמור הנני מייעץ לכת"ר שלא להרחיק ולדחות בשתי ידיים את רבי משה שמאע, בהיות שבעבודתו החינוכית הוא מקרב בדרכי נועם ובמתק שפתים את הצעירים בניס ובנות של אחינו בית ישראל, לתורה וליראת שמים, אלא שבוה נמשך אחר דברי רבינו אברהם בן הרמב"ם הנ"ל, וכבר אמרו חז"ל (סוטה מז א) לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, ולמושכו בעבותות אהבה כדי שימשיך במלאכת הקודש בשדי החינוך התורני. והאמת והשלום אהבו. ידידו הדושי"ת באה"ר עובדיה יוסף ראשון לציון הרב הראשי לישראל עכ"ל.

מעשה עם החפץ חיים:

ומסופר על החפץ חיים שפעם בא אחד התלמידים להתקבל לישיבה אך לאחר שהחפץ חיים תהה על קנקנו ראה שאינו מתאים לישיבה ולכן אמר לו שאינו יכול להתקבל לישיבה אך בהיות והוא מתגורר רחוק וכבר אין לו רכבת לחזור לכן ילון הלילה בביתו של החפץ חיים כי לא הסכים שישן בישיבה ולמחרת בבוקר יסע לביתו כמובן שהסכים ואכן הכינו לו מיטה וישן בביתו של החפץ חיים בלילה בשעה מאוחרת עבר החפץ חיים ליד מיטתו וראה שהוא מתכרבל מקור הלך והביא את מעיל הפרווה שלו וכיסה אותו עם המעיל ואכן התחמם ולא הגיב למרות שהרגיש במעשה למחרת בבוקר נסע לביתו, והנה עברו שנים ואכן באמת אותו תלמיד לא המשיך הרבה ללמוד אלא יצא לעסקים אולם את יוצאי חלציו הכניס לעולם הישיבות וכולם לומדי תורה, פעם נפגש עם אחד ממכריו מאותו תקופה ושאל אותו כיצד זכה שיוצאי חלציו לומדי תורה, והשיבו שעד היום הוא מרגיש את החום של המעיל של החפץ חיים וסיפר לו את המעשה שהיה איתו ומאז חדר בליבו הערך ללומדי תורה ואכן זה השפיע על יוצאי חלציו. ללמדנו כמה פועלת אהבה שאחד מעניק לחברו יכולה להקים דורות שלימים. ומאידך כמה נזק כאשר אדם פוגע בחברו לא רק כ"ד אלף תלמידי ר"ע שנפטרו על שלא נהגו כבוד אלא כמסופר שכל עולם הנצרות נוצר מתלמיד אחד שנדחה. ויש ספורים רבים כיצד בקצת חום ואהבה השפיעו לטובה והצילו רבים תן לחכם ויוסף.

מעשה חינוכי של הרב אריה לוי:

סיפר הרב בה"י על עצמו: בהיותו לומד בתלמוד תורה עץ חיים ובאותו זמן היית הארוחה העיקרית במוסד ומידי פעם מחלקים להם קינוח פודינג האדום שזה היה כמעדן בזמננו, יום אחד מאוד השתוקק לפודינג ולאחר שקיבל מנה ראשונה ניגש וביקש פעם שניה ואכן קיבל אלא שזה לא סיפק וביקש מהטבחית פעם שלישית ותגובתה היית כיון שכבר קיבלת פעמיים ואחרים עוד לא קבלו לא שייך לתת לו עוד, ומתוך כעס שלא נענתה בקשתו הפך את קערת הפודינג, כמובן שזה עשה רעש מיד בהנהלה קראו לו ואמרו לו שמחר בבוקר יגש למשגיח הרב אריה לוי, כמובן שמרוב פחד ומתח מה יהיה איתו על מעשה הקונדס שעשה ומה ישיב על כך מחר למשגיח ממש לא ישן בלילה, למחרת הובא אחר כבוד למשגיח והוריד פניו מרוב בושה ואז פונה אליו הרב לוי שמעתי עליך שאתה מאוד אוהב פודינג וכמובן שהגיב כן, ומיד אמר לו המשגיח שהביא לו צלחת מלאה פודינג לאכול, הוא היה המום מאחר וציפה במתח לתוכחה קשה על מעשה הקונדס שעשה ופתאום ראה ההיפך באיזה חביבות ונעימות מדבר אליו, הדבר הזה שהקרין עליו חום ואהבה חולל בו מהפך ונכנסה בו שאיפה לזכות להיות מחנך עם אצילות נפש כזו.

עיר התורה שקרובה אליך

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם העולמית

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד. ראש העין. הרצליה

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

סיפור מדהים עד דמעות על חום ואהבה:

סיפור אמיתי. שפורסם לאחרונה על משפחה שהלכה לציון האבא ביום האזכרה להר המנוחות והנה לנגד עיניהם מתגלה מחזה תמוה הגיע בחור לאיזה ציון בקרבת מקום ומוציא שטיח אדום ופרס אותו עד הקבר והדליק נרות מסביב ותלה שם איזה שלט ולאחר מכן נסע, אחד מבני המשפחה קפץ בסקרנות לראות והופתע מכל המחזה ועוד יותר מהשלט שכתוב עליו הצעת נישואין לחברתו, בעודם המומים מהמעשה שלא מצא היכן לערוך הצעת נישואין אלא בהר המנוחות והנה הגיע שוב עם הרכב ויורד יחד עם החברה שלו וצועדת על השטיח האדום עד הקבר והתפרצה בבכיות נוראות עד שנרגעה ואז הציע לה הנשואין והם היו המומים מהמחזה, והנה פתאום אותו צעיר פונה אליהם אולי מוכנים להצטרף לומר קדיש, כמובן או הסכימו ובאו ולא הצליחו להבין האם לצעוק עליו שלא מצא מקום אחר או לשתוק, ואז הבחורה אמרה לו תספר להם או אני יספר ואכן היא סיפרה את סיפורה שהיא גדלה בבית חרדי לכל דבר ולצערנו בהגיעה לסמינר התחילה להדרדר עד שתפסו אותה במעשים נוראים וסילקו אותה מהסמינר כמובן הודיעו להורים על מצבה דבר ששבר אותם, אולם לאחר לילה שבכו והתקשו לעכל היכן טעו בחינוכה שהגיעה עד הלום בבוקר ישבו איתי ושאלו אותי מה קרה לך היא ענתה להם בחוצפה שמעולם לא היו חולמים ואמרה שהיא החליטה ללכת בדרך אחרת ומשנה את כל לבושה ועוזבת את הבית, האמא נשברה ורק בכתה אולם האבא לקח אותה לטיול ואמר לה שחשבנו הרבה עלייך ואני רוצה לומר לך שהחלטנו לומר לך שאנחנו אוהבים אותך כמו שאת ואת לעולם תשארי הבת שלנו ונשתדל לעזור לך במה שאת צריכה הבית פתוח לפניך, כמובן שלא עזר שום דבר אלא כבר למחרת שינתה את כל מלבושה בצורה פרוצה והיית נעלמת והולכת לכל מיני מקומות והאבא ממשיך רק לשדר חום ואהבה בלי שום הערה למרות כל הביזיונות מהשכנים ומהסביבה על ההופעה שלה וגם למרות שיש עשרה ילדים בבית ומפריעה לכולם לא העירו דבר אלא השתדלו לעזור לה ושתרגיש טוב בבית כך במשך עשר שנים, והנה לאחר שעברה את כל המשבר התחילה קצת לחשוב עם עצמה על כל מה שעשתה להורים וגמרה בליבה שהיא רוצה לחזור אל המקורות אכן היועצת שלה אמרה לה שתהיה מתונה ולא תספר להורים עד שתבחן את עצמה בסתר שאכן היא כנה עם עצמה וכך עשתה ולבסוף הגיע השבת שהחליטה שבמוצ"ש היא מודיעה להורים שהיא חוזרת למקורות ולבשר אותם בבשורה הגדולה ביותר, אולם במוצ"ש כאשר חשבה לקפוץ להורים בכדי לבשר קיבלה טלפון מהאמא שהאבא קיבל התקף ואושפז ולצערנו משם לא חזר, והיא בכתה נורא ואיום יותר מכולם שלא הספיקה לשמח אותו על כל הצער שעשתה להם וכל החום והאהבה שהעניק לה ממש נזקקה לתרופות הרגעה, וברוך השם כיום היא עומדת להתחתן והבחור עלה ברעיונו שהדבר הכי יפה שיוכל לעשות לה היא להציע נישואין דוקא בקבר של האבא לשמח אותו שבונה בית של תורה, והיא מאוד התרגשה מהעניין ושוב בכתה ולאחר מכן אמרו קדיש בבכיות על האבא. כמה מרגש לראות מה כוחו של חום ואהבה.

מוסר השכל:

למדנו מפרשתנו את הדרך הראויה לנהוג עם הציבור ובכל בית יהודי שאבן היסוד להצלחה בחינוך ובחברה היא רק על ידי חום ואהבה, ולכן בחברה צריך לאהוב את הבריות ולקרבן לתורה בחום ואהבה, ובזה אפשר להבין שהקב"ה שיבח במיוחד דרכו של כלב אשר בחר בדרך זו של קירוב הלבבות ורק כך אפשר להשפיע על השני, וכדרכו של אהרון הכהן וכאשר לימדנו הלל הזקן שרק בדרך זו אפשר לקרב את הלבבות, וק"ו בדורנו אשר רבו המסיתים וגורמים שנאה נגד תורת ישראל ברור שהדרך לקרב הלבבות ולאט לאט להשפיע לטובה ולהגדיל תורה ולהאדירה, ולא בדרך קנטרנית כי על ידי זה שתוקף ולוחם מרחיק יותר ואולי אף ממאיס את התורה ולומדיה, וכן בכל בית יהודי הרוצה להצליח לגדל דור ישרים מבורך חייבים להכין עצמם נפשית כיצד להעניק רק חום ואהבה ורק בדרך זו מוצאים מסילות לליבם ובמיוחד בדורנו שיש נסיונות קשים של המדיה והתקשורת שמכלה כל חלקה טובה כמעט אין עצה ותבונה אלא בחום ואהבה יהיה אפשר להאהיב את התורה ומצוותיה על יוצאי חלצינו כי כל דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, וכל בית יש לו את התפקיד שלו להתמודד ולעבוד על המידות שלו כדי להתבונן ולחשוב מה הטוב ליוצאי חלציו ולא מה טוב לעצמו, ועל ידי זה נזכה לגדל דור ישרים מבורך ברוח ישראל סבא אכ"י.

בידידות ואהבה

ובברכת שבת שלום ומבורך

הצב"י מרדכי מלכא אלעד

